

Tvende Testamenter.

Meddelte af Archivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

Begge de her trykte Aktstykker findes i det norske Rigsarchiv, det første i 2de ligelydende Afskrifter fra det 17 Aarhundrede, og det sidste indført i et Bind, der indeholder forskjellige Optegnelser samlede af Biskop Gunerus.

I.

Hr. Christopher Jensens Testamente.

Anbelangende den nu udj Herren hensoffuet salige Guds Mand, hiidindtil dette Stedtz hæderlige og vellærde Sognepræst: S: Hr: Christopher Jenßøn, hans ærlige Fødsell och Heerkombst, christelige Liff, med detz Legender som bør ihukommes, och den S: Mandtz sarte och salige Død och Affskæed. Da er den S: Mand barnefødt, da mand schreff, efter Guds Byrd 1610 den 2 Decembr: paa Follow udj Aaß Præstegield, paa en Gaard kaldes Biercke, udj Frøens Annexe aff erlige, æcte och velacte Forældre. Hans S: Fader ved Naffn Jens Hanßøn och Moderen Helge Suendsdaatter, disse ærekiærste Forældre, efter deris kiere Søns dyrebar och høy fornøden Igienfødsell, ved den hellige Daab, baade vell opfostrede, och fieteligen fremmede dette vnge Bloed, vnder Skolemester, nogen Stund hiemme udj Hußet, till hans 9 Aar, da mand schreff 1619. Sendte siden samme Aar, denne deris kiere Søn till Opsloe Skolle, och bestillede hannem herlig Opvart, udj sin S: Farbroders den Thiids veluise, Raadmand udj. Opsloe: høy fornemme Mandß Rasmuß Hanßøns Huus udj Opsloe, och siden efter Jldbranden udj Christianiæ Skoele continuerede denne S: Mand — 11 Aarßtiid, vnder den Tids Skolemester, hæderlig och høylærd Mand, nu S. Mr: Trugels Nielßøn, med huis berømmelige Testimonio, denne nu S. Mand reyste fra Christianiæ Skoele, till det Kongelig Academie og høye Skoele udj Kiøbenhaffn, huor hand bleff vell approberet, och deponerede om Høsten, Anno 1630.

Anno 1635 den 20 Juny beuiste den S. Mand med Berømmelse for de høylærde Dnis professorib: sin herlige Profect udj Guds Ordß, och voris christelige Religions Articklers Forstand, och

bleff dyctig ærkiendt, at hand med Fruct kunde opbygge Guds Meenighed. Reyste strax dereffter, den 28 Juny, fra Kiobenhaffn med rictige Lærdoms och Leffnetz Testimoniis, och lyckeligen ankom til Christianiam, huor den S: Mand for sin Schickelighed, bleff kaldet till en Hører udj Skoelen, for den anden Lexe, vnder den Thid Skolens Directore: hæderlig och høylærde Mand, nu S: M: Niels Thomeßen. Den S: Mand Her Christopher Jenßøn bleff der paa Stedet saa behagelig, for sin gode Comportement, och sin store Omhu, for de Vngis Vnderuising, at hand strax bleff begært och kaldet fra Skoeletienisten med Øffrigheds Gunst och Gratie, och bleff Skolemester hos den erlige veluise och meget actbar, nu S. Mand, Niels Hansøn den thid Laugmand udj Christiania, och med Fliid och Fruct informerede hans goede Børn paa det 8 Aar.

Anno 1643 den 22 Janv: paa den 3 Søndag effter Hellig tre Kongers Dag, bleff S: Her Christopher Jensøn effter Øffrigheds Velbehaug, och Meenighedens Sambtykke, kaldet till en Sognepræst her udj Gudsall effter den S. Guds Mand: Hr. Bertell Lauritzøn, huilcket Kald bleff befordret ved Herridzproubsten udj Guldbrandßdalen, den Thid hæderlig och vellærde, nu S: Her Østen Nielsen Sognepræst till Ringeboe.

Samme Aar den 24 Febru: bleff S. Her Christopher Jenßøn, effter Apostoliske Viis, och Maade, hæderligen ordineret udj Hellige Trefoldigheds Domkirche udj Christiania, aff hæderlig och høylærde Mand, nu S: Ma: Oluff Bøeßen, den Thied Biscop offuer disse Stifter, och sang den S: Mand Her Christopher sin første Miße udj Gudsalls Hoffuit Kirche den 19 Martij anno ut supra.

Anno 1644 den 6 Febru: bleff denne S. Mand effter herlige fornøyelse paa Stedet, til Æcteschab troloffuet med sin S. Formands gudfryctig och dydædele efterlatte Hustru, nu S. Bergitte Madtsdaatter, og stoed med all Ære deris Brølupshøythid nest effter, d. 31 Martij.

Ao 1657, in Janvario Saligen bortsoffuede den S. Mand ære kiariste Hustru effter 13 Aars christelig och kierlige Æcteschab. Den S. Mand bleff saa udj eenlig och reenlig Enckemandz stand besidende paa det andet Aar.

Anno 1658 kunde den S. Mand æracte huad Skade Eenlighed, och udj Eenlighed den begynte Suaghed kunde foraarsage, och der for udj Gudsfryct, med bøn och Paakaldelse, bad och beylede til den Thid vorris veluise oplandsche Hr. Laugmands, nu S. Otthe Mogenbøns dydigste kiere Daatter Sophia Otthes Daatter¹⁾, och stod deris kierlige Troloffuelse samme Aar 26 Octobr: item Brøluppet med Ære och Glæde Aar nest efter 1659 den 28 Augustj paa Hoell udj Næß Præstegield paa Hedemarcken, deris paa tiende Aar værende christvenligste Æcteschab, haffuer Gud velsignet med tuende deilige Døtre: Birgitte och Karen Christophers Daatter²⁾, dennem med deris høibedøffuede Moder vilde Gud, efter allis voris Ynsche, hierteligen trøste, rigeligen velsigne, och glædeligen forsiune.

Angaaende den S. Mands Liff och v-straffelig Omgengelse for verden at tale, da vide alle der om at vidtne, som vidtne bør, och den S. Mand kiendt haffuer: vdj sit Embede vaar den S. Mand, naar Styrcen det vilde beuilge, tro flictig och omhyggelig, udj sin Forretninger alffuorlig och andectig: var mectig til at lære och trøste, och nidkier med Forstand att straffe, vdj sine Ra[a]dføringer oprictig, udj Verdens Doffntt varlig och forsictig, i sin

¹⁾ Moderen var Karen Christophersdatter, hvis Fader Hr. Christopher Jenssøn var en Søn af Jens Nilssøn, Biskop over Oslo og Hamars Stifter. Ifølge Gjessings Jubellærere, III. S. 321, havde Lagmand Otto Mogenssøn (Gyldenaar) i sit Ægteskab med Karen Christophersdatter 4 Døtre, af hvilke Gjessing blot kjender Navnet paa den yngste Pernille. Af Skiftet efter en af Lagmandens Døtre Magnild Ottesdatter, der holdtes paa Stav i Øiers Præstegield i Gudbrandsdalen den 7 Sept. 1717 (Nordre Gudbrandsdalens Skifteprotokol (Retspr. Nr. 768) 1690—1719 f. 196), sees det imidlertid, at Otto Mogensen i sit Ægteskab i det Mindste har havt følgende 7 Børn: 1) Magnild, begr. i Øier 9. Novbr. 1715, 67 A. gl.; gift 9. Juni 1695 (trol. 8. Mai s. A.) i Øier med Hans Cold, en Søn af Hr. Anders Madssøn Cold til Øier. De havde ikke Børn. 2) Sophie, der var gift med Hr. Christopher Jenssøn; se ovenfor. 3) Pernille Ottesdatter, gift med Sognepræst til Gran Anders Larssøn Hammer. 4) Margrethe Ottesdatter, gift med en Jens, med hvem hun havde en Datter Marthe Jensdatter. 5) Lisbeth Ottesdatter, der var gift 1) med Foged paa Thoten Nils Bentssøn og 2) med Oberst Reichwein. 6) Anna Ottesdatter, gift med Hans Larssen Hammer, Kjøbmand paa Bragernæs og 7) Gunhild Ottesdatter.

²⁾ Birgitte blev gift med Faderens Eftermand i Gusdal Hr. Knud Ring, som hun overlevede. Søsteren Karen døde ugift paa Lekvam i Gusdal c. 1725.

Huſholdning for ſig och ſine, icke ødsell, mens omhygelig och forſiunlig: Kirckernis gaffn ſøgte hand med Fliid, mod den fattig var hand medlidig, i mod ſin Øffrighed underdanig, i mod ſin Jeſſnlige kierlig, med ſin Fiende forligelig, med ſin Lycke fornøvelig, udj ſit languarende Korſ tolmødig, och udj Pſalmer, Suck och Bønner indtill Enden andectig, hand haffde for en gemeine Tale: Jeg glæder och rober mig udj Gud: Jeg tør icke ſige, at Glæde ſkal icke væcke meere Sorrig op, huor hiertelig och inderlig hand elſchede ſin kieriſte Huſtru, ſine deiligſte Døttre, Jeg vill och ej roe, at hans goede Stibørn¹⁾ ſkal billigen miſtacke deris S. Fader,

Effter mange Aars Suaghed, ſom haffuer foraaſaget ſtor Pine udj Hænder och Føder med meere articular Beſuerlighed, kunde den S. Mand vel slutte, at der vilde paafølge en dødelig Skilmiſe, beſchickede derfor ſit Huus ſchreff ſit Testamenta, gaff ſine Venner ſin ſidſte Villie tilkiende, bad hiertelig for Huſtru och Børns Bæſte, mens det ſeniſte hand med Gud bleff forliigt, och om Naade forſickrit, var ſidſt nyt Aars Dag:

Tykte nu ſnart igien at berede ſig, taledede meget dene Vaar, om ſin Død, dog ey for ſin Kieriſte at hun ey ſchulde bedrøffuis, gjorde ſig ſterckere end hand var, och nu ſidſt den 5 May om Morgenen Klocken halffgangen femb, kom den S. Mand udj Amæctighed en Beſuimmelse paa, der udj hand hen ſoff, uden Friſtelse, eller nogen beſuærilig Beuægelse, ſaa ſactelig, ſom nogen Thid ſkee kunde, ſaadan et Gudz Barns haſtige Død, er et haſtig Spring til Gud, Jesus ſchall igien kraffteligen opvæcke det døde Legeme, det med Sielen foræne, O Jesu døm Siel och Legeme med Barmhiertighed. Den S. Mand, var Sognepræſt — 26 Aar 6 Vgger och 6 Dage, hans gandsche Alder — 58 Aar 7 Moneder 1 Dag.

[Bagpaa ſtaar] S: Her Christopher Jenſøns Testamenta:

Anno 1669 d. 25 Maj: —

¹⁾ Da Sophia Ottesdatter ikke kan have havt Børn af noget andet Ægteskab, maa formodentlig Hr. Christopher Jenſøns 1ſte Huſtru havt Børn med ſin 1ſte Mand Hr. Bertel Larſſøn, Sognepræſt til Guſdal 1625—1639.

II.

Hr. Henning Junghans.

Hvad sig den afdøde, nu sal. Mand Hr. Henning Junghans, fordem Provst over Tromsø og Pæstor for denne Guds Menighed, hans Fødsel til Verden, Livets Fremdragelse i Verden og salige Afsked fra denne møisommelige Verden anbelanger: Da er han født til Verden paa Svorchmo Kobberværk ved Throndhjem A° 1680 den 30 August af hæderlige og velfornemme Ægteforældre; Faderen var Sr Friderich Junghans, Officiant og Betjent ved bemte Kobberværk, Moderen den dydige Matrone Elisabeth Thomasdatter, begge i sin Tid bekjendte for det Gode, men for rum Tid siden i Herren hensovede. Efter at de kjære og gudfrygtige Forældre af christelig Omhu ved den hellige Daab havde ladet ham indpode i Vinstokken, Frelseren Jesu Christo, har de heller ikke ladet mangle at indprente ham i Hjertet den saliggjørende Guds Kundskab og vor Frelsers Jesu Christi salige Lærdomme, dem han og i alt sit Liv har stræbet at efterfølge og altid trøstet sig ved til sin Dødsstund. Siden havde de velbemte sal. Forældre al christelig Omsorg for denne deres kjære Søns saavelsom sine andre Børns Opdragelse og derfor altid holdt for dem en privat Skolemester i Huset, indtil det behagede Herren ved en sal: Død at henkalde dem af Tiden ind i Evigheden.

Derpaa blev han i sit Alders 13 Aar hendsendt til Throndhjems Cathedralsskole, udi hvilken han fik Sted nederst i 3^{die} Lectie, hvilken Skole han frekventerede til A° 1699, da han blev dimitteret af Rector, Magister Anders Borch med et berømmeligt Testimonium til Academiet, hvor han som tilforn forblev ved Flittighed og Vindskibelighed udi sine Studeringer, indtil han havde absolveret sit Biennium og erholdt sin Attestats, hvortil han fik en honorabel Character¹⁾.

Begav sig saa derfra til Fyen, hvor han præceptorerede hos den meget berømte Mand, velærværdige og høilærde Hr. Mathias

¹⁾ Han tog Attestats 8 Mai 1701 med Characteren non cont. og fik til den homiletiske Prøve 26 Juli 1707 haud. cont. Den 30 Juli 1708 lod han sig paany i Henhold til Forordningen af 1 Aug. 1707 indføre i Universitetets Distinctionsprotokol. (F. Barfod. Danmarks Geistlighed, 2den Aargang, S. 106).

Testrup, Provst over Bierre Herred og Pastor til Dalsbye, i hvis honette Hus han som en fremmed nød megen Ynde og Kjærlighed. Han og hans Hustru samt hele Slægt være velsignet i Evighed.

Efter 2 Aars Forløb begav han sig atter til Academiet og opholdt sig der 1 Aars Tid, hvor[efter] han igjen reiste til sit Fædreneland og antog Skolemesters Condition hos Hr. Melchior Augustinussøn, Provst over Dalens (o: Dalernes) Provsti og Pastor til Meldals Menighed, i hvilken Leilighed han conditionerede 3 Aars Tid, da han efter Guds Direction ved den sal. Mands Død blev kaldet til Capellan pro officio af den succederende Pastor velærværdige Hr. Ole Tønder, i hvilken Capellantjeneste han med Flid opagtede i 3de Aar, da Guds Forsyn og Naade for ham bevægede ham imidlertid til Ære og Kjærlighed for den dydædle og fromme Sjæl Jomfru Anna Meldal, med hvilken han og efter sine Venners Raadføring holdt sin Bryllupsfest 1710 ved St Hans-tider, efter at de tilforn vare høitideligt trolovede¹⁾ af Hans Høiærværdighed Biskoppen Doctor Peder Krog.

Derfra blev han niensynlig af Gud, som fører sine underligt, kaldet og beskikket til Kvædfjords residerende Capellani udi Senjen²⁾, hvor han tjente som Residens i 9 Aar, da han efter Guds Direction

1) Han blev trolovet i Meldalen 12 Febr. 1710 og copuleret sammesteds 10 Juni s. A. med Anna Meldal, uden Tvivl en Datter af Melchior Augustinussøn og Elen Stensdatter Meldal. Hun døde 1732 paa Tromsø, hvor Skiftet efter hende holdtes 3 Juni 1737. Boets beholdne Formue udgjorde 1458 Rdl. 2 Sk.

2) Den 25 Novbr. 1707 ordineredes han som Capellan til Meldalen hos Hr. Ole Tønder og forblev her, indtil han den 21 Sept. 1710 tog Afsked med Menigheden; han maa derfor i dette Aar være forflyttet til Kvædfjord. Sandsynligvis fik han dette Kald efter Laurits (Lars) Hanssøn Søeblad, der 10. Decbr. 1709 fik kgl. Bestalling som residerende Capellan til Kvædfjord, efter Peder Jenssøn Hind, der 10. Aug. 1708 af Biskop Krog var kaldet til Vicepastor til Trondenæs, hvilket confirmeredes af Kongen 30. Novbr s. A. Da nemlig Laurits Søeblad hverken findes nævnt blandt Præsterne i Kvædfjord (Erlandsen, Biografiske Efterret. om Geistligheden i Tromsø Stift, S. 152) og heller ikke paa det efter ham holdte Skifte (Personalh. Tidsskrift, IV. S. 1.) kaldes Pastor til Kvædfjord, men til Torsken, hvilket Kald han tidligere havde, saa er han sandsynligvis afgaaet ved Døden kort efter sin Udnævnelse endnu inden sin Tiltrædelse af Kvædfjord. I ethvert Fald maa imidlertid hans Død være indtruffet et Par Aar senere end tidligere antaget. Han maa saaledes formentlig ogsaa være identisk med den Lars Hanssøn Halpig, der af Erlandsen l. c. anføres som Præst i Torsken.

blev beskikket af Kongen til Provst udi Provstiet og Pastor for Tromsø Gjæld, hvorfor han forføiede sig hid 1719 i December Maaned¹⁾. Efter 21 Aars kjærlige og lykkelige Ægteskab behagede det Herren at forflytte hans kjære Hustru ved en salig Død til sit himmelske Rige. Med hvilken han i sit Ægteskab af Gud blev velsignet med 8 Børn, 2 Sønner og 6 Døtre, af hvilke den ene Søn døde i sine spæde Aar og 3 Døtre, som ogsaa ere henvandrede til det forjættede Canaan; de andre 3 Døtre og 1 Søn leve igjen udi denne sørgelige Verden saalænge Gud behager²⁾. —

Sad saa i den sørgelige Enkemandstand paa 4de Aar, da Herren, som altid har vist sin faderlige Omhu for ham, tilsendte ham som en himmelgiven Gave den for sin Kjærlighed, Fromhed og Omsorg for ham og alle hans fast ubeskrivelige Dorothea Catharina Bugge, hvis Huldhed og Yndighed mod ham og alle hans Gud selv nu igjen belønner; og stod deres Bryllupsfest her paa Præstegaarden i Juli Maaned A^o 1736. Med denne sin kjære Hustru har han og havt et glædeligt og fornøieligt Ægteskab indtil sin sidste Stund henved 15 og $\frac{1}{2}$ Aar 1 Uge og 6 Dage, da den sal. Mand imidlertid har nydt den Glæde at se sine fra det første Ægteskab efterladte Pigebørn under en saa fornuftig og kjær Moders Hænder opvoxte i Herrens Frygt og under Anførsel til alle christelige Dyder. Hvad den sal. Mands Livs Fremdragelse angaar, da har han stedse med største Nidkjærhed opvartet sit Kald og Embede og saaledes skinneth som et Lys for sine Tilhørere saavel i Lærdom som i Levnet. Hans Sjæl være saa vist velsignet. Imod sine Hustruer og Børn var han en from Mand og en kjær Fader, meget medlidende mod Fattige, dem han gjerne hjalp efter Evne.

Og endelig for sin Gud har han fra sin Barndom og i alt sit

¹⁾ Han fik Bestalling som Sognepræst til Tromsø 9. Juni 1719.

²⁾ Hans Børn vare: 1) Elen J.; gift med Sognepræst til Frosten Eiler Rosenvinge. 2) Elisabeth Maria J.; gift med Broder Boyesen paa Værdalsøren. 3) Anna J.; gift med Sognepræst til Dverberg Hans Kaurin. 4) Birgitte (Berthe) Lucia J.; født c. 1718; gift (efter 1737) med Sorenskriver Samuel Bugge. 5) Frederikke J., født c. 1720; gift med Foged Johan Wedege. 6) Malene Christine J., født c. 1722; gift med Sognepræst til Kjelvig Ole Hierild. 7) Melchior Fredrik J., født c. 1725; Catechet til Thronhjems Domkirke, og 8) en Søn, der døde ung.

Levnet vist en inderlig Devotion og Kjærlighed baade mod Guds Ord og udi det høiværdige Sacramenter, dem han i rette Tid har brugt til sin Sjæls Salighed og nu har allerede nydt Kraften deraf i Himlens Glæde og Salighed.

For saadan sin Opførsel har han og altid baade af Høie og Lave været høit agtet, elsket og æret.

Hvad sig den sal. Mands Sygdom og Svaghed, hans sal. Ord og Endeligt af Verden anbelanger, da blev han af Gud hjemsøgt med Svaghed d. 9 Januar sidstleden [o: 1753], hvorefter han da som tilforn stedse gjorde sig ferdig til at gaa sin Brudgom imøde, eftersom han forstod, at det nu snart vilde lakke til Aften og at hans Legems Tabernakel ved Døden vilde nedbrydes, men fik endelig Dødens visse Sendebud d. 9 Februar og strax overgav sig i sin Frelzers Jesu Vold, sukkede om en naadig Forlønning og befalede sin og alle sine Efterlevendes Sag udi Guds Haand, og efter at Herren havde Lyst til sin Tjener, lod han ham hente hjem ved en sød og rolig Død den 13 ejusdem til den Sabatsro og Hvile, som er tilbage for Guds Folk, da han havde levet i denne syndige Verden i 73 og $\frac{1}{2}$ Aar 4 Uger og 3 Dage, som var den sal. Mands vel overvundne Alder. Sjælen er allerede i Guds Haand, hvor ingen Pine rører den. Legemet er overantvordet Jorden til Forraadnelse, men skal opstaa i Ære og Herlighed.

Hans i Sorgen gjenlevende Enke lader de Godtfolk betakke, som har gjort Legemet den sidste Ære ved at geleide det til sit Sovekammer og Hvilested; lover at tjene enhver igjen helst at det kunde ske udi en glædeligere Tilfælde.
